

Danuta Prinke

Tarkowo Dolne, gm. Nowa Wieś
Wielka, woj. bydgoskie. Stanowiska
23 i 61

Informator Archeologiczny : badania 16, 61-63

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ze względu na bardzo silne zniszczenie stanowiska, badania nie będą kontynuowane.

Materiały przechowywane są w IAIe UMK w Toruniu.

ŚWIERSZCZÓW, gm.Hrubieszów
woj.zamojskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Marii Curie-
Skłodowskiej w Lublinie
Zakład Archeologii Polski

Badania prowadzili mgr mgr Sławo-
mir Kadrow. Finansował Instytut
Archeologii UW. Pierwszy sezon
badań. Osady wielokulturowe
/neolit, brąz, laten i rzym/.

Badania sondażowe /powierzchnia wykopów 75 m²/
podjęto na południowo-zachodnim skraju kilkuhektarowej osa-
dy usytuowanej na łagodnie wyodrębnionym cyplu wysoczyzny
lessowej, silnie eksponowanym nad dolinę rzeki Huczwy.

W trakcie badań odkryto 7 obiektów, w większości
pozbawionych inwentarza zabytkowego. Jedynie obiekt 2 z ca-
łą pewnością przypisać można kulturze wołyńsko-lubelskiej
ceramiki malowanej /obok fragmentów ceramiki odkryto tu 2
rylce, 2 drapacze oraz szydło kościane/, obiekt 3 można
prawdopodobnie wiązać z kulturą trzciniecką.

Licznego i silnie zróżnicowanego materiału dostar-
czyła natomiast mięjsza na 0,6-0,7 m warstwa kulturowa, w
której obok w większości trudnych do klasyfikacji kulturo-
wej zabytków kościanych, wystąpił materiał ceramiczny kultu-
ry wołyńsko-lubelskiej, amfor kulistych, strzyżowskiej,
trzcinieckiej, kuzyckiej oraz datowany na późny okres la-
teński i okres wpływów rzymskich.

Jakkolwiek badania prowadzono jedynie na peryferii
osady uzyskane wyniki wskazują na dużą wartość poznawczą
tego stanowiska dla badań nad rozwojem kultur późnego neoli-
tu i epoki brązu na obszarze wschodniej lubelszczyzny.

TARKOWO DOLNE, gm.Nowa Wieś Wielka
woj.bydgoskie
Stanowiska 23 i 61

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw

Badania prowadziła mgr Danuta Priu-
ke z ramienia Zespołu Badań Kujaw.
Finansował Uniwersytet Jagielloński.
Czwarty /st.23/ i drugi /st.61/
sezon badań: Osada i obozowiska
ludności kultury pucharów lejkowa-
tych oraz ślady osadnictwa ludnoś-
ci kultury amfor kulistych i schył-
kowoneolitycznej.

Stanowisko 23

Po wnikliwej analizie rozprzestrzenienia materiału zabytkowego w obrębie wykopów oraz rozplanowania obiektów stwierdzono konieczność kontynuowania badań w celu uzyskania jednoznacznych podstaw do charakterystyki zasięgu osady. Badania prowadzono w strefie E, N i W zasięgu osady, na obszarze 5,7 ara /wykopy XXX-XLII/, weryfikując ostatecznie jej zasięg. W efekcie badań, w kategorii źródeł nieruchomości zarejestrowano: 7 dołków posłupowych, które wystąpiły w układzie "luźnym", 3 groby i kontynuację warstwy kulturowej kultury pucharów lejkowatych. Na inwentarz ruchomy złożyło się: 139 fragmentów zdobionych i 1.029 fragmentów niezdobionych ceramiki kultury pucharów lejkowatych, 58 fragmentów ceramiki kultury amfor kulistych, 97 fragmentów ceramiki schyłkoweolitycznej, 2 fragmenty ceramiki nieokreślonej kulturowo, 91 wyrobów krzemianych, 1 rozcierniacz i 195 egz.masowego materiału kamiennego, 7 fragmentów kości /z warstwy/ i ok. 40 fragmentów polepy.

Pozyskany materiał ceramiczny kultury pucharów lejkowatych mieści się w określonych wcześniej ramach chronologicznych faz III c i III C/IV a rozwoju kultury pucharów lejkowatych na Kujawach, charakteryzując się tzw."Barokiem zdobniczym" oraz występowaniem stałego komponentu stylistycznego - ceramiki mątewskiej.

Na szczególną uwagę zasługują niezwykle rzadkie w strefie pradolinnej /z uwagi na niski stopień wykrywalności/ przypadki odkrycia pochówków płaskich. Spośród trzech zbadanych obiektów, dwa reprezentują ww.kultury. Zlokalizowano je poza strefą zabudowy osady - północ i zachód. Są to groby jamowe, ciałopalne /z b.nielicznym materiałem kostnym - wynik zniszczenia/, o rzucie zbliżonym do koła /średnica ok. 70 cm i V-kształtnym przekroju o miąższości do 50 cm/. Cechą szczególną jest "obce" wypełnisko - glina, znacznie przepalona, przemieszana ze spalenizną /rozdrobniłone węgle drzewne/. Na wyposażenie grobów złożyły się: nieliczny, silnie rozdrobniiony materiał ceramiczny - prawdopodobnie fragmenty jednego naczynia oraz kilka krzemieni. Trzeci pochówek - schyłkoweolityczny /datowany na podstawie zalegającej nad nim ceramiki/ jest obiektem również jamowym i ciałopalnym, o rzucie nieregularnym, zbliżonym do owalu /wym. 65 x 45 cm/ i przekroju zbliżonym do prostokąta, o miąższości do 10 cm. W skład wyposażenia wchodziły: liczny materiał kostny, gliniany przęslik i bryłka przepalonego krzemienia /"jaskółczego ohlebka"/, wygładzona na dłuższych płaszczyznach. Pochówek przykryty był warstwą rudy darniowej. Obiekt należy uznać za pojedynczy.

Badania na stanowisku zakończono.

Stanowisko 61

Badania prowadzono w nawiązaniu do ubiegłorocznych, poszerzając zbadaną płaszczyznę w kierunku wschodnim

i południowo wschodnim, w celu ustalenia rozmiarów i liczby odkrytych śladów po zabudowie. Założono 4 wykopy /7-10/ o łącznej powierzchni 132 m², z których pozyskano: 30 fragmentów zdobionych i 479 fragmentów niezdobionych kultury pucharów lejkowatych, 170 fragmentów kultury amfor kulistych, 14 fragmentów kultury schyłkoweolitycznej, 95 zabytków krzemiennych, 16 egz. masowego materiału kamiennego, 35 fragmentów silnie rozdrobnionych kości i ok. 100 fragmentów polepy. W zakresie obiektów nieruchomych zarejestrowano 10 dołków postępujących i 1 jamę /0,5 x 1 m/.

Analiza planigrafii obiektów i materiału zabytkowego pozwoliła na jednoznaczne stwierdzenie śladów obiektu podomowego, o wymiarach 10 x 6 m, usytuowanego na osi NE-SW. Uzyskana próba materiału ceramicznego odpowiada stylistycznie danym ubiegłorocznym, znacznie je poszerzając poprzez udział wątków zdobniczych o cechach tzw. "baroku zdobniczego" oraz elementów pasmowo-grzebykowych /tzw. ceramika mątewska/. Potwierdza to przynależność zbioru do fazy III c rozwoju kultury pucharów lejkowatych na Kujawach. Uzyskany materiał kultury amfor kulistych z warstwy, skoncentrowany głównie w południowej partii stanowiska, wyraźnie poza strefą zabudowy, łączyć należy wstępnie z końcem II względnie początkiem III fazy rozwoju kultury amfor kulistych na Kujawach.

Badania na stanowisku zakończono.

PARKOWO DOŁNE, gm. Nowa Wieś Wielka
woj. bydgoskie
Stanowisko 31

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw

Prace prowadził zespół pod kierunkiem doc.dr hab. Aleksandry Cofty-Broniewskiej. Finansował Uniwersytet Warszawski. Pierwszy sezon badań. Osada ludności kultury amfor kulistych fazy IIIb-c.

Stanowisko usytuowane jest w obrębie Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej, na południowym stoku wału wydmy, ok. 80 m na południe od granicy podmokłych łąk.

Stanowisko jest zagrożone stałą eksploatacją piasku. Wykopaliśkowo rozpoznano powierzchnię ok. 115 m², ustalając północną oraz wschodnią granicę zasięgu występowania substancji źródłowej.

Zarejestrowano 36 dołków postępujących, zarysowujących układ przyziemia 3 /4?/ szaleśców. Nadto odsłonięto 6 obiektów "towarzyszących", w tym: 1 palenisko /obiekt 27/ oraz 5 jam o nieokreślonej obecnie funkcji. W części południowej stanowiska, przylegającej do granicy powierzch-